

Darre-, Schjelderup-, Kaarbø-Familien i Norge.

Et Supplement til *Darre-Familiens Slægtregister*¹⁾.

Ved **Fredr. Bing Buck**, Throndhjem.

Denne ældgamle, allerede fra Kong Sverres Tid bekendte *norske Familie Darre* (hvoraf f. Ex. *Thorer Darre*, † 1197, *Jon Darre*, 1331, *Reidar Jonsson Darre*, Fehirde [Skatmester] i Nidaros 1358, Rigsraad *Jon Reidarsson Darre*, som den 2 Febr. 1388 i Oslo medunderskrev Unionen, og i Nutiden: Prinds Chr. August's Adjudant *Nils Stockfleth Darre*, f. ¹⁰/₂ 1765, † ⁹/₁₀ 1809, samt Ejdsvollmanden *Jacob Hersleb Darre*, f. ²⁰/₁₁ 1757, † ¹⁵/₁₂ 1841, og dennes Søn, *Hans Jørgen Darre*, f. ²⁷/₉ 1803, den i 1875 afdøde Biskop i Throndhjem) — af denne gamle Familie er, fra regnet de paa Kvindesiden nedstammende, af de gjenlevende mandlige — direkte paa Mandssiden nedstigende — saavidt vides — *her i Norge kun Jon Reidarsson Darre* i Throndhjem, f. ¹²/₁ 1847, Biskoppens Søn, *den eneste gjenlevende mandlige Ætling af Navnet Darre*²⁾.

¹⁾ Se hertil Bernt Moes »Tidsskrift for den norske Personallhistorie« II B., Pag. 337, 376, 394.

²⁾ Med Hensyn til Familien *Darres* Alder maa dog bemærkes, at Rigtigheden af de sædvanlige Stamtavler over Slægten ikke alene ikke kan bevises, men at disse dels ere saare tvivlsomme, dels paatagelig urigtige. Sikker synes den hos B. Moe aftrykte Stamtavle kun at være fra Borgermesteren i Oslo Rolf Olufsson af, hvis Fødselsaar maa falde omkring Aar 1500, men naar en Forbindelse er søgt istandbragt mellem ham og den gamle Norske Adelslægt i det 14de og 15de Aarhundrede, synes denne at være greben ganske ud af Luften, idet de to Led, der skulle knytte de to Slægter sammen, vise sig uholdbare ved en nærmere Undersøgelse, da de for det ene ere altfor lange efter almindelige genealogiske Regler, og for det andet ikke kunne paavises i nogen bevaret middelalderlig Kilde, hvilket ikke var saa let at bemærke, dengang Stamtavlen blev forfærdiget, formentlig i forrige Aarhundredes Begyndelse, men nu bliver meget mistænkeligt, da allerede ti Dele af det Norske Diplomatarium ere trykte og Stof til endnu et Par Dele foreligger. At Rigsraaden Hr. Jon Reidarsson Darres Slægt er udgaet med hans Born, er man fuldt berettiget til at slutte af det Skiftebrev af 7 Juni 1430, der er trykt i Dipl. Norv. II No 702, idet kun to Søstre skifte efter en afdød, selvfølgelig barnløs Broder, og naar der alligevel senere i 15de Aarhundrede nævnes en Mand med Tilnavnet Darre, er det dermed ingenlunde givet, at han tilhørte den ældre Slægt, da hans Vaaben ikke kjendes; dette afgiver nemlig i Middelalderen et langt sikrere Bevis for en Slægts Enhed end Tilnavnene, der dengang vare saa langt fra at være faste, at de stadig gik over til Cognater og Cognaters.

Ifølge senere anstillede Undersøgelser findes der imidlertid endnu her i Landet en Gren af denne Familie, ogsaa *direkte nedstigende paa Mandssiden* af *Darrefamilien*, men bærende Navnet *Schjelderup-Kaarbø*, og vilde det derfor maaske ikke være uden Interesse herved at meddele Familiens Nedstamning, hvilken blandt andet kan bevises af *Lesje Kirkes Ministerialbøger*, hvilke en af Descendenterne Herr Post- og Dampskibsexpeditør i Harstad i Senjen, Richard Kaarbø (se *G¹* nedenfor S. 103), har ladet undersøge, og som viser at Familien, som nævnt — om end *direkte nedstammende paa Mandssiden* fra *Darres*, dog *alligerel* bærer et andet Navn — nemlig fra *Darre* til *Schjelderup-Kaarbø*, en Mærkelighed i Genealogiens Historie, som vel er sjelden.

Cognater. Derfor er ogsaa allerede den Omstændighed, at det gamle Darre-vaaben ganske forsvinder efter 1430, i og for sig et afgjørende Bevis for, at Slægten ved denne Tid er uddød. De tre Kvinder af Navnet, der nævnes i Ahnetavler fra det 17de Aarhundrede, kunne ganske sættes ud af Betragtning, da de Norske Ahnetavler i de høiere Led aldrig vise sig at kunne bestaa for en nærmere Prøvelse. De hos B. Moe l. c. p. 340 omtalte Vaabener for en nordenfjeldsk og en søndenfjeldsk Gren ere kun Beviser for, at de ere antagne efter at Slægten allerede havde delt sig i to Grene. Mærkeligt nok forekommer der i Hefners Udgave af Siebmachers Deutsches Wappenbuch V. 2. Heft 3 Tab. 42 en Tydsk borgerlig Slægt i Thuringen i det 16de Aarhundrede af Navnet Darr, der forte et Vaaben, der i alt væsentligt stemmer overens med det, der omtales brugt af den søndenfjeldske Gren af Slægten Darre. Skulde altsaa den hele Slægt, hvis første sikre Medlemmer ere Borgere i Oslo, agnatisk eller cognatisk staa i Forbindelse med hin Tydske Slægt? Oslo havde som bekendt i den senere Middelalder megen Berøring med Nordtydskland. De saakaldte Familiesagn, der omtales l. c. S. 338—39 og 341, vise sig allentendteuse og af en meget sen Oprindelse (Slutningen af forrige eller Begyndelsen af dette Aarhundrede); Familiesagn af den prætenderede Ælde, som aldrig have været optegnede i Mellemtiden, existere i Virkeligheden ikke (jfr. »Sagnet» om Justedalsrypen i den Heibergske Familiehistorie, der ikke synes at være over hundrede Aar gammelt). Det kan overhovedet fastslaaes som en undtagelsesfri Regel, at ingen nulevende, indfødt Norsk Slægt i Mandslinien kan fores længere tilbage end til det 16de Aarhundrede, og selv dette maaske neppe for fleres Vedkommende end Aaallandsslægten paa Stordøen (Dahl), Darre (den nye, borgerlige Slægt), Galtung og muligvis Cold, der i alle Fald maa miste sit øverste, vitterligt urigtige Led; maaske vil dog de to næste heller ikke udholde en nærmere Prøvelse, da de tydelig vise sig paa-virkede af det 18de Aarhundredes Forestillingskreds. — Den nulevende Darre-slægt har neppe begyndt at bruge Tilnavn for i Slutningen af det 17de Aarhundrede, og den her meddelte, før ubekjendte Gren kan derfor ikke betegnes som en, der har nedlagt sit eget og optaget et andet Navn; den har simpelt hen aldrig før brugt Tilnavn, hvad der vistnok er Tilfælde med endnu flere, nu forsvundne Grene af Slægten.

(Huitfeldt).

I ovennævnte Bernt Moes Tidsskrift II Binds Pag. 376 findes saaledes under

B²: Magister Mentz Olufssøn „Darre“, som efter sin Bedstemoder antog Navnet „Schjelderup“¹⁾, f. 1663, var Sognepræst til Løjten paa Hedemarken fra 1693 til sin Død 1711, var gift, havde 2 Sønner, C¹ C²:

C¹ Wilhelm Schjelderup, om ham vides intet nærmere.

C² Ole (eller Oluf) Mentzson Schjelderup, f. 1701, † 1782²⁾ som Gaardbruger paa Gaarden Kaarbø paa Lesje i Gudbrandsdalen. Var gift der, havde 4 Børn D¹—D⁴:

D¹ Joda Olsdatter Schjelderup, f. 1730, † 1812, 82 Aar gl., paa Lesje³⁾.

D² Anna Olsdatter Schjelderup, f. 1732, † 1808, 76 Aar gl., paa Lesje³⁾.

*D³ Mentz Olsson Schjelderup, f. 173 ., † ?⁴⁾, * 176. Anne*

¹⁾ Ments Olufsen var gift med Anna Jessen, der døde i Loitens Præstegjeld paa Hedemarken 1755 (begr. 24. Januar s. A.). 96 Aar gl. Hun var en Datter af Peder Jessen, der 26. Juni 1649 blev Bergskriver over al kgl. Indtægt af Bergværkerne i Norge med 300 Rdl. i aarlig Løn og som senere blev Bergdirecteur, og havde tidligere været gift med Ments Olufsens Formand i Løiten Hr. Willum Olsen Dop, med hvem hun havde flere Børn, hvoriblandt Sønnen Ole, der † 25. Mai 1733 uden Børn paa Gaarden Kirkeberg i Aamot, hvor han var Capellan. I sit andet Egteskab med Hr. Ments skal hun have havt 11 Børn, hvoraf dog kun de 2 oven nævnte Sønner (og maaske en Datter Isabella) bleve voxne. Af Sønerne skal Willum (eller Wilhelm) være bleven Klokker i Herø Præstegjeld paa Søndmøre, men afgik ved Døden for Moderen, efterladende sig 7 Børn, 4 Sønner og 3 Døtre (Loitens Ministbg. Svendsen, Biogr. Efterret. om Geistligh. i Chra. Stift II. 2. S. 1078. Mscr. 4to p. Universitetsbiblioth. i Chra. Langes utrykte Embedscal. i Rigsarch. Hedemarkens Provsties Skiftepr. 1723—1750 S. 93 og en Pakke med geistl. Skiftepapir. sammesteds). (Thomle).

²⁾ Begraven i 1782 paa Lesje, 81 Aar gl. ifølge Ministerialbogen, og anføres der i 1781 som »Caveringsmand« eller »Cautionist« ved en Troløvelse.

³⁾ Ministerialbogen.

⁴⁾ Ments Olsen Schjelderup eller »Norderhuus«, som han efter sin Eiendom i Lesje Præstegjeld i Regelen kaldes, † der 16. Juli 1792 efterladende sig Enke og 7 Børn, der paa Skiftet den 12. Sept s. A. opgives at være af følgende Alder: 1) Ole, 24 Aar gl. 2) Johan Henrik. 21 Aar gl. 3) Ole d. Yngre, 18 Aar gl. 4) Ments, 5 Aar gl. 5) Guri, 13 Aar gl. 6) Marie, 9 Aar gl. og 7) Anne, 1 Aar gl. Derimod nævnes ingen Søn af Navnet Reinhold, hvorfor denne i alle Fald maa være død før Faderen. Enken Anna Ziegler kaldes paa et Skifte efter sin Broder Premierl. paa Pension Caspar »Johansen« Ziegler, der

Ziegler, f. 175 ., † . . . , Datter af Eieren af Lesje Jernværk fra 1709 af, »Tyskeren« *Reinholdt Ziegler*, (se „*Holmboernes Stamtavle*“ Pag. 10). 2 Børn E^1 — E^2 :

E^1 *Gurri Schjelderup*, f. $15/4$ el. $18/4$ 1777¹⁾.

E^2 *Reinholdt (Ziegler) Schjelderup*, f. $13/6$ 1778¹⁾.

D^4 *Wilhelm Olsson Schjelderup*, f. 1748, † 1819 71 Aar gl. paa Lesje¹⁾, Gaardbruger paa Gaarden *Kaarbø* paa Lesje (stod Fadder paa Lesje 1782 2 Gange, 1783, 1785, 1787, 1799, 1803 og 1808¹⁾), * 17 .. *Rønnaug Johannesdatter*, f. 1749, † 1809, 60 Aar gl. paa Lesje¹⁾, 2 Børn E^1 — E^2 .

E^2 *Johannes Wilhelmsson Schjelderup*, f. $1/12$ 1778 paa Gaarden *Kaarbø* i Lesje (stod Fadder paa Lesje i 1808¹⁾), * 1813¹⁾ *Gurri Olsdatter*, f. 17 ., 3 Børn F^1 — F^3 .

F^1 *Rønnaug Schjelderup*, f. $12/8$ 1812, † ugift, (vides ikke mere, da Lesje Ministerialb. ikke findes der længere end til 1819).

F^2 *Wilhelm Schjelderup*, f. $5/8$ 1814, † 1816, begr. $1/2$ paa Lesje, $1 1/2$ Aar gl.¹⁾.

F^3 *Wilhelm Schjelderup*, f. $19/12$ 1816, † $27/8$ 1877 i Throndhjem, ugift.

E^1 *Ole Wilhelmsson Schjelderup*, f. $26/1$ 1777, døbt 1777 paa Lesje, men findes hverken hans Døds- eller Begravelsesdage i Lesje Ministerialbog. Efter gamle troværdige Folks Udsagn rejste han væk, antagelig til *Sverrig*, uden at lade høre fra sig og er antagelig død der. Han stod Fadder i 1798, 21 Aar gl., og 1799, 1803 og 1808 paa Lesje¹⁾, * 5. Søndag efter Trinitatis paa Lesje 1810 *Ragnhild Eriksdatter Aamundgaard*, f. 1791, † 1851 hos Sønnen paa Harstad i Senjen¹⁾, hans 4 Børn F^1 — F^4 . Hans Sønner antog *Familienavnet Kaarbø*, efter

† ugift i Huset hos denne sin Søster i 1803 Anne »Johan Fredriksdatter Ziegler«, hvorfor hendes Fader ikke, som ovenangivet, kan have været Reinhold Ziegler, men vel en Søn af ham ved Navn Johan Fredrik Ziegler. Foruden den allerede nævnte Broder havde Anna Ziegler, der da var 53 Aar gl., 2 Søstre og 2 Brødre nemlig: 1) Fredrik Ziegler, der var 55 Aar gl. og boede paa Stavem i Lesje; 2) Reinhold Ziegler, 51 Aar gl. og boende paa Gaarden Rundie sstds.; 3) Anne Marie Ziegler, 47 Aar gl. og gift med Tosten Haagen-sen i Sundalen i Thjems Stift og 4) Marthe Ziegler, 46 Aar gl., gift med Anders Johansen Dorset ved Lesje Værk. (Nordre Gudbrandsdalens Skiftepr. 1792—1805 S. 360 og 667. (Thomle).

¹⁾ Ministerialbogen.

*Farfaderens og Faderens Fødested, Gaarden Kaarbø*¹⁾
paa Lesje i Gudbrandsdalen, istedetfor det oprindelige
Familienavn Darre eller Schjelderup.

F² Rønnaug Schjelderup, f. 1816 (?).

F³ Ole Schjelderup, f. 1821 (?). Begge døde ugift hos Bro-
deren *Wilhelm Olsson Kaarbø* paa Harstad i Senjen.

F⁴ Erik Olsson Kaarbø, f. ¹⁰/₁₈ 1825, Post- og Damp-
skibsexpeditør i Henningsvær i Lofoten, * ²⁶/₁₁ 1866
Simonette Sofie Lund, f. ¹/₉ 1839, 7 Børn *G¹—G⁷*:

G¹ Johanne Marie Kaarbø, f. ²³/₁₀ 1867.

G² Wilhelm Kaarbø, f. ²³/₂ 1869.

G³ Gyda Ragnhilda Kaarbø, f. ⁹/₆ 1870.

G⁴ Selma Lovise Kaarbø, f. ²⁰/₁₁ 1871.

G⁵ Carl Lauritz Kaarbø, f. ¹/₄ 1872.

G⁶ Emma Kaarbø, f. ¹⁴/₆ 1873.

G⁷ Olga Sofie Kaarbø, f. ²⁰/₁₂ 1874.

F¹ Wilhelm Olsson Kaarbø, f. ²⁹/₆ 1811 paa Kaarbø Gaard
i Lesje¹⁾, † ⁵/₄ 1876 paa Harstad i Senjen, * 18 . .
Martine Mikaline Kildal, f. ⁹/₁ 1828, Datter af Lens-
mand til Thronenes og Sand, *Johan Jacob Kildal*
(Søn af Provst *Simon Kildal* til Thronenes, som f. ³¹/₁₀
1701, † ²⁷/₁ 1761, 3. G. * *Mette Marie Lassen*, f.
17 . ., † 1771²⁾), † paa Gaarden Nossan i Sands
Sogn, Aar og Alder ubekjendt, * *Martha Maren*
Ursin, † 1877, Datter af Skipper *Mathias Ursin* paa
»Søvik« i Thronenes, en velhavende og anseet Mand, og
af hans Hustru *Rebekka Oredia Gram*, Datter af Skipper
Ole Gram, »som kom søndenfra«. 10 Børn *G¹* ff.

G² Ole Johan Kaarbø, f. ¹⁴/₁₂ 1852, Dampskibsexpedi-
tør i Svolve i Lofoten, * ²⁶/₁₀ 1877 i Storvaagen
i Lofoten *Anna Wilhelmine Augusta Westgaard* (f.
²¹/₁₁ 1855 i Christianssund, D. af *Broder Wilhelm*
Klüwer Westgaard, f. ¹¹/₁₉ 1826, † ⁹/₁₀ 1868, Lærer
i Ejdsvoll, * ¹⁴/₇ 1853 *Anna Augusta Fredrikke*
Erichssen fra Chr.sund, f. 1834, † ¹³/₁₁ 1865 i Bar-
selseng. Han var Søn af Kjøbm. paa Levanger *Henr.*
Westgaard fra Kall Sogn i Jæmtland og Hustru

¹⁾ Ministerialbogen.

²⁾ Erlandsens Efterr. om Gejstligheden i Tromsø Stift Pag. 162 b.

- Inger Marie Krog Kliüwer*, f. 17/9 1805, † 8/3 1855, af den gamle bekjendte Kurlandske *Kliüwerfamilie*, indgiftet i *Thomas Angells* Legatfamilie i Throndhjem). 3 Børn *H*¹—*H*².
- H*¹ *Julie Charlotte Darre Kaarbø*, f. 19/7 1878, † 15/8 1879, 8 Maaneder gl., i Svolveær i Lofoten.
- H*² *Wilhelm Kaarbø*, f. 5/12 1879, † 5/1 1880 i Svolveær i Lofoten.
- H*³ *Margit Kaarbø*, f. 5/12 1879, † s. D. i Svolveær i Lofoten.
- †*G*³ *Simon Kildal Kaarbø*, f. 18/4 1854, * 28/11 1878
Elida Ernstsson fra Bredvik, f. 3/3 1856, Datter af *Isuk Ernstsson Bredvik* og *Ida Kildal*, D. af *Ejler Hagerup Kildal* i Rogelen i Throndenes, Søn af Provst *Simon Kildal* i Throndenes. Barn *H*¹,
*H*¹ *Isak Kaarbø*, f. 6/4 1879.
- G*⁴ *Mikal Meyer Kaarbø*, f. 14/3 1855.
- G*⁵ *Wilhelm Kaarbø*, f. 4/7 1857, Dampskibsexpeditør i Kapelvaag (ikke *Kabelvaag*) i Lofoten, ugift.
- G*⁶ *Marie Magdalene Kaarbø*, f. 20/5 1859, † 14/6 1861, 2 Aar gl.
- G*⁷ *Marenius Kaarbø*, f. 10/8 1861.
- G*⁸ *Marie Magdalene Kaarbø*, f. 10/7 1863.
- G*¹ *Rikard Olai Kaarbø*, f. 22/5 1850, Post- og Dampskibsexpeditør i Harstad i Senjen, * 187. *Anna Elisabeth Lund*, f. 28/9 1851, Datter af Klokker i Throndenes *Aage Jonassøn Lund* og *Liva Rinnan*. 3 Børn *H*¹—*H*³.
- H*¹ *Wilhelm Darre Schjelderup Kaarbø*, f. 24/11 1876 i Harstad i Senjen.
- H*² „*Reidar*“ (*Darre?*) *Kaarbø*, f. 6/4 1878 i Harstad i Senjen.
- H*³ *Leikny Kaarbø*, f. 19/12 1879 i Harstad i Senjen.